

NIET-
COMMERCIELE
PARTICULIERE ORGANISATIES
IN
NICKERIE

SCHETS VAN EEN SECTOR

Inhoudsopgave

Opzet onderzoek	1
1. Oprichtingsjaar	3
2. Organisaties en demografie	4
3. Organisaties naar sector	6
4. Doelstelling en activiteiten	9
5. Organisatievorm en -graad	9
6. Het bestuur	11
7. Gender relaties	12
8. Doelgroep en lidmaatschap	13
9. Maatschappelijke situatie doelgroep	16
10. Institutionele Capaciteiten	16
11. Samenwerkingsrelaties en netwerken	17
12. Financiële positie	18
13. Trainingen	21
Tabel 1: Organisaties naar jaar van oprichting	4
Tabel 2: Organisaties naar ressort en bevolking	4
Tabel 3: Organisaties naar sector en jaar van oprichting	8
Tabel 4: Wettelijke status van de organisaties	10
Tabel 5: Organen binnen de organisaties	11
Tabel 6: Organisaties naar doelgroep	14
Tabel 7: Leeftijd van doelgroep	14
Tabel 8: Organisaties naar aantal leden	15
Tabel 9: Beschikbaarheid van faciliteiten naar sector	17
Tabel 10: Niveau van samenwerking	18
Tabel 11: Belangrijkste inkomstenbronnen	20
Figuur 1: Organisaties naar sector	7
Figuur 2: Omzet van organisaties in Sf.	19

Opzet onderzoek

Van augustus 1998 t/m maart 1999 is een inventarisatieonderzoek uitgevoerd door het Nikos -NGO Instituut voor Kaderontwikkeling en Onderzoek in Suriname. De doelstelling van het onderzoek was: “het verkrijgen van inzicht in de niet-commerciële particuliere organisaties in het district Nickerie”. In de praktijk ging het om formele en informele verenigingen, stichtingen, coöperaties en kerkgenootschappen. De zoektocht naar organisaties leverde in eerste instantie een lijst op met ca. 35 namen, welke aanwezig was op het Districts Commissariaat. Via sleutelfiguren werd navraag gedaan naar andere organisaties, terwijl via de overkoepelende sportbonden gevraagd werd naar namen van de lidorganisaties. Bij de interviews werd verder gevraagd naar andere organisaties (sneeuwbalmethode).

De gegevens over de organisatie zijn middels het afnemen van twee typen enquêtes verzameld: een uitgebreide vragenlijst met gedetailleerde informatie om de grotere formele organisaties -zoals de Nickerie Voetbalbond- in kaart te brengen en een verkorte vragenlijst met basisinformatie voor kleinere organisaties -zoals de verschillende voetbalteams. Uiteindelijk zijn 235 organisaties in het onderzoek opgenomen, 115 middels een uitgebreide vragenlijst en 120 middels een verkorte vragenlijst.¹ De meeste informatie m.b.t. de organisaties is gehaald uit de lange enquêtes. Bijna 300 organisaties zijn inmiddels geïdentificeerd maar onze schatting is dat het totaal aantal organisaties in Nickerie nog hoger zal liggen, aangezien een aantal (informele) sport- en cultuurorganisaties niet is bereikt, alsook de organisaties in de kleine dorpen aan de rivieren. De organisaties die wel zijn bereikt geven echter een goed beeld van de situatie in Nickerie.

Het onderzoek is uitgevoerd tijdens een aantal veldbezoeken, waarbij een team van NIKOS bestaande uit twee tot drie

onderzoekers (M. Schalkwijk, R. Mohan en in later stadium I. Pieper) voor enkele dagen tot een week in Nickerie verbleef en de organisaties interviewde. In Nieuw-Nickerie werd dhr. K. Donk (hoofd MULO school en vakbondsleider) bereid gevonden om een aantal interviews af te nemen en als contactpersoon te fungeren. Daarnaast werd m.n. voor het achterhalen van organisaties in de polders samengewerkt met de Stichting Sahara, die reeds eerder een onderzoek onder Hindostaanse culturele organisaties had gedaan.

1. Oprichtingsjaar

Uit tabel 1 blijkt dat eenderde van de Nickeriaanse organisaties nog geen 10 jaar oud is. Tot de oudere organisaties behoren vooral een aantal religieuze organisaties, terwijl onder de jongere organisaties relatief veel sportverenigingen zitten (zie tabel 3). Belangrijk is echter te constateren dat meer dan de helft van de organisaties in Nickerie al 20 jaar of langer bestaat. Omdat het een inventarisatie betrof en geen historisch onderzoek kon niet worden vastgesteld hoeveel organisaties inmiddels zijn opgeheven (bijv. een organisatie die in 1987 was opgericht kon in 1991 zijn opgeheven, zonder dat die dus in dit onderzoek voorkomt).

---

¹ Uiteindelijk zijn van nog 55 organisaties basisgegevens verzameld. In deze rapportage is gewerkt met de algemene gegevens van 120 en de specifiekere gegevens van 115. De Gids van NGO's in Nickerie bevat wel al deze 290 organisaties.

Tabel 1: Organisaties naar jaar van oprichting²

Oprichting	Aantal	Percentage
Voor 1930	11	4,7
1930 t/m 1949	22	9,4
1950 t/m 1959	26	11,1
1960 t/m 1969	28	11,9
1970 t/m 1979	38	16,2
1980 t/m 1989	27	11,7
1990 t/m heden	78	33,9
Totaal	230	100%

Ouderdom heeft te maken met overleven. Het organisatieveld is een dynamisch veld, waar steeds nieuwe organisaties worden opgericht maar er ook steeds organisaties worden opgeheven.³ In dit opzicht is de populatie van organisaties te vergelijken met een bevolkingspiramide, waarbij er maar heel weinig echt oud worden. De jongste organisaties vormen de basis van de piramide. De organisatiepiramide in Nickerie vertoont een aantal opvallende kenmerken. Het aantal organisaties dat de vijftiger, zestiger, zeventiger en tachtiger jaren heeft overleefd neemt niet echt af, maar blijft boven de 11% in elk van deze perioden. De verwachting is immers dat het aantal ‘overlevende’ organisaties uit de vijftiger jaren minder zal zijn dan die van de zestiger en daaropvolgende jaren. Men is geneigd om te veronderstellen dat de organisaties die een lange periode overleefd hebben in bepaalde opzichten sterker of flexibeler geweest zijn dan inmiddels ‘gestorven’ organisaties uit dezelfde (en uit daaropvolgende) perioden. Wat ook opvalt is dat er veel meer organisaties uit de zeventiger jaren in vergelijking tot de tachtiger jaren allerlei omstandigheden overleefd hebben. Dit zou kunnen duiden op een ‘onafhankelijkheids effect’ (extra veel oprichtingen rond 1975) in de zeventiger jaren, dan wel een verslechterd ‘oprichtingsklimaat’ of een moeilijker ‘overlevingsklimaat’ in de tachtiger jaren. De laatste notie is niet onrealistisch –maar vergt nadere toetsing- omdat de tachtiger jaren geassocieerd worden met de periode van een militair regime, waarbij de *Civil Society* op een aantal momenten duidelijk in gedrang kwam.

2. Organisaties en demografie

Nickerie is administratief opgedeeld in vijf ressorten t.w. Nieuw-Nickerie, Wageningen, Henar, Oostelijke Polders, en Westelijke polders. Deze indeling is gehanteerd om de distributie van organisaties per ressort te bekijken (tabel 2). Daaruit blijkt dat bijna de helft van alle organisaties voorkomt in Nieuw-Nickerie, de hoofdplaats van het district. Een kwart van de organisaties bevindt zich in de Westelijke polders, terwijl de overige drie ressorten samen iets meer dan een kwart van de organisaties herbergen.

Tabel 2: Organisaties naar ressort en bevolking

² Van 5 organisaties was de oprichtingsdatum onbekend

³ De organisatie ecologie bestudeert hele populaties van organisaties en heeft hiervoor allerlei modellen ontwikkeld. Vgl. M. Schalkwijk: *Organisatie ecologie, een kritische analyse* (Journal of Social Sciences, vol. 1, 1994). Voor een overzicht van organisaties in Suriname, zie M. Schalkwijk: *Het Niet Commerciële Particuliere Initiatief in Suriname* (Paramaribo, 1986).

De verdeling van organisaties op zich zegt echter niet zo veel, maar dient gerelateerd te worden aan andere factoren. De belangrijkste daarvan is wellicht de spreiding van de bevolking. Er zijn helaas geen betrouwbare bevolkingsstatistieken voor Nickerie, omdat de laatste volkstelling nog steeds uit 1980 dateert.⁴ Het meest betrouwbare lijken de kiezerslijsten van de laatste verkiezingen (1996), waaruit ook de distributie van de bevolking per ressort afgeleid kan worden.⁵ Indien we nu de dichtheid van de organisaties vergelijken met die van de bevolking, blijkt dat Nieuw-Nickerie relatief meer organisaties heeft dan de andere ressorten (ratio van 1,41). De Westelijke polders hebben relatief de minste organisaties (ratio 0,70). Omgezet in aantal volwassenen per organisatie, blijkt dat er in de Oostelijke polders een organisatie is voor elke 120 inwoners, terwijl dit in Nieuw-Nickerie twee keer lager ligt nl. een organisatie per 65 inwoners. De meest voor de hand liggende verklaring voor de verschillen in organisatiedichtheid lijkt het urbane dan wel rurale karakter te zijn. De twee meest geurbaniseerde gebieden zijn Nieuw-Nickerie en Wageningen. De ressorten Henar, de Westelijke en de Oostelijke polders zijn het minst urbaan. Zij vertonen de minste woondichtheid. Indien we urbanisatie vooral zien als het toenemen van de woondichtheid, dan verklaart de mate van urbanisatie dus de toenemende concentratie van organisaties. Het belang van dichtheid (*density*) als verklarende variabele is reeds door Durkheim e.a. aangetoond en komt er vooral op neer dat mensen die dicht op elkaar wonen een grotere kans op interactie hebben (welke dus leidt tot een grotere kans om een organisatie te vormen).

Een alternatieve dan wel aanvullende verklaring heeft echter te maken met homogeniteit dan wel heterogeniteit van de bevolking. Binnen een homogene bevolking zou men minder organisaties verwachten dan binnen een meer heterogene bevolking. Vertaald naar Nickerie zou dat betekenen dat in ressorten waar een bevolkingsgroep dominant aanwezig is (bijv. in Henar was 85% van de bevolking Hindostaans) er relatief minder organisaties zouden zijn dan in een ressort met een heterogene bevolking (bijv. in Wageningen was de grootste bevolkingsgroep Creools, maar maakte deze slechts 34% van het totaal uit). Inderdaad zien we in Henar relatief minder organisaties dan in Wageningen. Statistisch leek de relatie echter onvoldoende sterk, terwijl de bevolkingsdichtheid wel significant was als verklaring en veel van de samenhang verklaarde.⁶

3. Organisaties naar sector

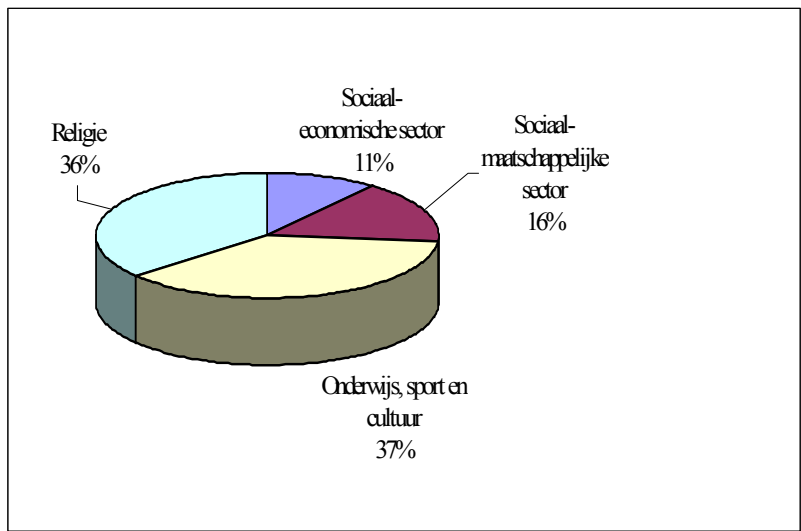
Qua doelstelling kunnen de organisaties ingedeeld worden naar sector. Hierbij zijn vier sectoren te onderscheiden: religie, sociaal-economisch, sociaal-maatschappelijk en, onderwijs, sport & cultuur. Figuur 1 laat de distributie naar sector zien, waarbij duidelijk is dat de religieuze en meer recreatieve (vooral sport, maar ook cultuur) organisaties domineren.

---

⁴ In een speciale publicatie van het Algemeen Bureau voor de Statistiek over het district 'Nickerie in Vogelvlucht' (1997) worden wel geboorten en sterfte vermeld, maar niet de totale bevolking van het district. Ook het Statistisch Jaarboek 1998 van het ABS maakt geen melding van de bevolking per district.

⁵ Volgens de registratie van het Centraal Bureau voor de Burgerlijke Stand (CBB) waren er per 23-5-1996 in Nickerie 21.311 kiesgerechtigden d.w.z. personen van 18 jaar of ouder (= volwassenen). Volgens het CBB bedroeg de totale bevolking van het district per 1-1-1996 echter 31.324. Dit zou evenwel betekenen dat 68% van de Nickeriaanse bevolking 18 jaar of ouder was, oftewel dat 32% jonger dan 18 jaar was. Dit lijkt niet realistisch, omdat jongeren (0-17 jaar) in vele andere onderzoeken meestal meer dan 40% van de bevolking uitmaken. Daarom is gewerkt met het aantal kiesgerechtigden i.p.v. de totale bevolking, omdat er van uit gegaan mag worden dat kiezers (en politieke partijen) er belang bij hebben om geregistreerd te zijn. De CBB cijfers staan o.m. vermeld in de 'Uitslagen Algemene Verkiezingen 1996' (Integrated Computer Services N.V., 1996).

⁶ De etniciteit was gecodeerd aan de hand van de kiezerslijsten per ressort. Het kiesregister van Nieuw-Nickerie kon echter niet achterhaald worden, zodat slechts van vier ressorten de etniciteit werd gecodeerd. Een homogeniteitindicator is bijv. het percentage van de grootste etnische groep in het ressort gedeeld door het percentage van de op een na grootste groep. Indien de twee grootste groepen ongeveer even groot zijn (bijv. 35% Hindostaan en 35% Javaan) is de indicator 1 (= weinig homogeniteit en veel heterogeniteit), terwijl de indicator steeds verder uitslaat wanneer het verschil tussen de grootste groep en de daaropvolgende groep groter wordt. De indicator voor de ressorten was als volgt: Wageningen (1,1), Oostelijke polders (2,5), Westelijke polders (3,8) en Henar (10,9). Nieuw-Nickerie zal wellicht niet boven de 2 liggen.

Figuur 1: Organisaties naar sector

De sectoren bestaan vooral uit de volgende type organisaties:

- Religie: vooral kerken, tempels, moskeen, etc.
- Sociaal-economisch: vooral coöperaties, vakbonden, beroepsverenigingen, etc.
- Sociaal-maatschappelijk: organisaties die zich bezig houden met bejaarden, gehandicapten, wezen, drugsverslaafden, zieken, etc.
- Tot de sector onderwijs, sport en cultuur behoren sportverenigingen, culturele verenigingen, organisaties die trainingen verzorgen, etc.

In tabel 3 wordt een volledig overzicht gegeven van de sectoren naar periode van oprichting.

Tabel 3: Organisaties naar sector en jaar van oprichting

4. Doelstelling en activiteiten

Driekwart van de organisaties die een lange enquête heeft ingevuld (N=115), bleek een eenduidige doelstelling te hebben, terwijl de rest meerdere doelen nastreefde. 16% van de organisaties vond zichzelf zeer actief, terwijl 63% zich gewoon actief noemde; 19% vond de organisatie niet meer zo actief en 2% zelf inactief. Om de mate van activiteit te meten werd gevraagd welke vaste (bijv. wekelijks terugkerende) activiteiten de organisatie ontplooide en wat men het afgelopen jaar zoal had gedaan. Het bleek dat 64% van de organisaties terugkerende activiteiten organiseerden. De overige hadden meer incidentele of ad hoc activiteiten. Op basis van de activiteiten werd een evaluatie gemaakt van de mate van activiteit van de organisatie. Hierbij bleek dat 22% van de organisaties zeer actief was. Zij hebben naast vaste en terugkerende activiteiten bijvoorbeeld ook eenmalige activiteiten. Enkel vaste activiteiten werden door 47% van de organisaties ontplooid. 22% van de organisaties is minder actief en 8% blijkt inactief te zijn. De mate van activiteit was bij 2% van de organisaties onbekend. Indien we nu vergelijken wat de organisaties van zichzelf vonden en wat de onderzoekers op basis van andere vragen hebben vastgesteld, blijkt dat wellicht 32% van de organisaties niet of nauwelijks actief waren, terwijl slechts 21% dat van zichzelf vond.

5. Organisatievorm en -graad

Bijna 60% van de onderzochte organisaties is een vereniging, terwijl 15% een stichting is. Daarnaast was een substantieel deel (18%) van de organisaties een onderafdeling van een grotere organisatie, welke meestal in Paramaribo gevestigd is. Slechts 3% van de organisaties was een coöperatie. Ook de religieuze organisaties zijn veelal een stichting, soms een vereniging en vaak ook wel een onderafdeling.

Tabel 4: Wettelijke status van de organisaties (N=109)

Statuten	Aantal	Percentage
Geen	98	41,7
Wel	77	32,8
Bezig te verkrijgen	9	3,8
Via grotere organisatie	40	17,0
Onbekend	11	4,7
Totaal	235	100%

Uit tabel 4 blijkt dat tenminste 42% van de organisaties geen statuten heeft, hetgeen duidt op een geringe mate van formalisatie van het organisatieleven in Nickerie. Stichtingen hebben vaker geformaliseerde statuten dan verenigingen; 88% van de stichtingen heeft geformaliseerde statuten en bij de verenigingen bedraagt dit 49%. Van de sportverenigingen heeft 55% geformaliseerde statuten, terwijl dit bij de religieuze organisaties 60% is.

Naast het bezit van statuten dient men bij verdere formalisering en rechtsbescherming ook ingeschreven te zijn in de registers. Van de stichtingen die aangaven statuten te hebben, bleek slechts 45,5% ingeschreven te zijn in het stichtingenregister. Verenigingen verschillen hier met 47,8% niet veel van. Dit geeft aan dat veel organisaties denken rechtspersoonlijkheid te bezitten, indien zij statuten hebben, wat niet geheel juist is. Verenigingen behoren hun statuten eerst te publiceren in het Advertentieblad van de Republiek Suriname. Bestuursleden van stichtingen blijven hoofdelijk aansprakelijk, zolang zij de stichting niet geregistreerd hebben.

Nagegaan werd in hoeverre de organisatievorm die men heeft geadopteerd, ook past bij het soort organisatie dat men wil zijn bijv. een voetbalclub is een verzameling van liefhebbers die de sport willen beoefenen en daartoe het best een vereniging kunnen oprichten i.p.v. een stichting. Anderzijds kan een charitatieve club die donaties wil doen liever een stichtingsvorm aannemen i.p.v. een vereniging. Bij 82% van de organisaties bleek de vorm redelijk passend; hierbij is trouwens niet gelet op het al dan niet hebben van statuten. Zeven van de stichtingen zouden beter een vereniging moeten zijn, terwijl zes van de verenigingen beter in een stichtingsvorm zouden passen

Uit tabel 5 blijkt dat in de meeste organisaties (89%) een min of meer volledig bestuur aanwezig was. Bij 10% van de organisaties was er nog geen duidelijk bestuur (vrij lage organisatiegraad). 40% van de organisaties had naast het bestuur tenminste nog een werkgroep of commissie, die naast het bestuur werkzaamheden verrichten. Iets meer dan een kwart van de organisaties had een adviesraad en 17% een controlerend orgaan (raad van toezicht). De algemene ledenvergadering is vooral een orgaan dat bij verenigingen en coöperaties van belang is.

Tabel 5: Organen binnen de organisaties (N=115)

Orgaan	Aanwezig	Niet aanwezig
Voorlopig bestuur, coördinatiegroep etc.	9,6%	90,4%
Bestuur	88,7%	11,3%
Adviesraad	27%	73%
Commissie van toezicht	17,4%	80,6%
Algemene ledenvergadering	50,4%	49,6%
Werkgroepen of commissies	40%	60%

6. Het bestuur

Van de organisaties heeft 63% een bestuur dat uit minimaal 5 personen bestaat, terwijl de diverse bestuursfuncties (voorzitter, ondervoorzitter, secretaris, penningmeester en commissaris) ook ingevuld zijn. Hiernaast heeft 13% wel een voltallig dagelijks bestuur, maar niet meer dan drie personen in het bestuur, waardoor het organiseren van activiteiten soms moeilijker kan zijn. Er zijn echter ook organisaties –bijna een kwart van het totaal– die geen voltallig dagelijks bestuur hebben, of waarvan dit onduidelijk is.

Bestuursfuncties worden over het algemeen vaker vervuld door mensen die goed- en hooggeschoold zijn dan mensen met een lage- of middelbare opleiding: 16% van de besturen is gemiddeld laag geschoold (vooral GLO of minder), 26% is redelijk geschoold (tenminste de helft heeft een ULO of hoger), 35% goed geschoold (tenminste de helft MULO of meer) en 22% is hooggeschoold (tenminste de helft VWO of meer).

Bestuursleden zijn werkzaam in diverse sectoren van de samenleving. Als wordt gekeken naar het gemiddelde werkveld van besturen als geheel, blijkt dat (N= 98):

- 39,7% ambtenaar is
- 21,4% in loondienst is bij een bedrijf
- 16,3% in de landbouwsector zit
- 7,1% een ambacht uitoefent
- 7,1% bekleedt een staffunctie bij de overheid, het bedrijfsleven of bij een parastataal bedrijf
- 6,1% is industrieel
- 2% is handelaar

Zo een 40% van de 230 organisatiebesturen zat al 5 jaar of langer aan, hetgeen in de praktijk betekent dat er wellicht in die periode geen bestuursverkiezingen zijn gehouden. Dat lijkt niet te pleiten voor het democratisch gehalte van de organisaties. Anderzijds indiceert het wel een grote mate van continuïteit. Een vijfde van de besturen was minder dan een jaar in functie, terwijl 22% tussen de 1 en 2 jaar in functie was. De overige besturen (17%) was 3 tot 4 jaar in functie. Bij iets meer dan helft van de besturen (53%) vergaderde men tenminste eenmaal per maand, terwijl 17% tenminste eenmaal per kwartaal bijeenkwam. Daarnaast kwam 14% slechts 1 tot 2 keer per jaar bijeen, en had 15% het anders geregeld (bijv. op basis van behoefte).

7. Gender relaties

De *Civil Society* in Nickerie is vooral een mannenwereld. De cijfers spreken wat dit betreft voor zich: bijna driekwart van de organisaties heeft een bestuur dat uitsluitend uit mannen bestaat en slechts 20% heeft een gemengd bestuur. Zelfs in de 12 slagbalverenigingen –een vrouwensport bij uitstek– zijn vrouwelijke bestuursleden niet vanzelfsprekend. Van 3 besturen zijn alle leden vrouwen, 2 besturen bestaan volledig uit mannen. 7 Slagbalverenigingen hebben een gemengd bestuur, waarvan de meeste mannen zijn. Vooral in organisaties met een grotendeels Hindostaans of Javaans bestuur (HJ organisaties) blijken weinig vrouwen bestuursfuncties te vervullen, respectievelijk 3% en 9%. 85% van de organisaties met overwegend vrouwelijke bestuursleden, behoren tot niet HJ organisaties. Een mogelijke verklaring kan zijn dat 50% van de HJ organisaties een religieuze achtergrond heeft, terwijl dit bij de overige etnische groeperingen ongeveer 20% blijkt te zijn. Interviews en gesprekken met HJ organisaties bevestigen dit. Cultuur en geloof lijken in dit opzicht vrouwen uit besluitvormende organen te houden.

Vrouwen participeren ook nog eens minder dan mannen. Slechts 23% van de organisaties heeft meer vrouwelijke leden dan mannelijke. En dan gaat het hierbij vooral om slagbalverenigingen en vrouwenorganisaties. Opmerkelijk is dat er kennelijk een behoorlijke discussie binnen m.n. de Javaanse Moslim gemeenschap is over het al dan niet toelaten van vrouwen tot de Moskee. Dit heeft in een aantal gevallen zelfs geleid tot splitsingen van organisaties.

8. Doelgroep en lidmaatschap

De organisaties is in de enquête gevraagd naar de doelgroep waar men zich primair op richt (belangrijkste doelgroep). De religieuze organisaties richten zich vooral op de gelovigen, ofschoon dat in veel gevallen tevens buurtbewoners zijn. De buurtbewoners, vrouwen, jongeren en producenten kregen voldoende belangstelling van de overige organisaties. Een groot aantal organisaties noemde een andere doelgroep die niet zo makkelijk onder te brengen was in een van de bovengenoemde groepen bijv. werknemers, zieken, bejaarden, winkeliers.

Tabel 6: Organisaties naar doelgroep (N=115)⁷

Doelgroep	Percentage
Buurtbewoners	17,4
Vrouwen	18,3
Aanhangers godsdienst	29,6
Jongeren	27,0
Producenten (boeren)	15,7
Andere doelgroep	29,6
Totaal	137,6%

Naast de doelgroep, werd de vraag gesteld in welke leeftijdscategorie de meeste leden van de organisatie zaten. De meeste leden bleken volgens de organisaties in de leeftijdsgroep tussen de 21 en 39 jaar te zitten (tabel 7). Dit lijkt dus de meest actieve groep binnen de gemeenschap. In een kwart van de organisaties is de leeftijdsgroep iets ouder, terwijl er maar een beperkt aantal organisaties waren die vooral bejaarden als leden had. Dat laatste duidt op vergrijzing van het ledenbestand, dan wel op organisaties die zich specifiek op die doelgroep richtte. Opmerkelijk is dat 16% van de organisaties vooral jonge leden had, terwijl bij de doelgroep 27% aangaf zich te richten op jongeren. Dit verschil kan betekenen dat men de doelgroep dus niet echt bereikt (of niet in die mate dat de meeste leden jong waren), of het kan dat men ook personen boven de 21 jaar tot jongeren rekent.

Tabel 7: Leeftijd van doelgroep

Meeste leden van de organisatie zijn	Aantal	Percentage
Jonger dan 21 jaar	23	16
Tussen 21 en 39 jaar	76	52
Tussen 40 en 59 jaar	36	25
Ouder dan 60 jaar	9	6
Alle leeftijden	2	1
Totaal	146	100%

⁷Soms werden toch meerdere doelgroepen genoemd, zodat er sprake is van overlap en het totaal op meer dan 100% uitkomt.

Op de vraag of het bestuur tevreden is met de participatie van de doelgroep, antwoordde 68% van wel. Driekwart van de besturen geeft te kennen dat het eigen bestuur –zijzelf dus- meer moet presteren. Een opmerkelijk zelfkritische houding. Ook vindt 79% van de bestuursleden dat de organisatie meer activiteiten diende te ontplooiën. De helft van de besturen geeft aan dat taken en verantwoordelijkheden onvoldoende gedelegeerd worden.

Tabel 8: Organisaties naar aantal leden⁸

Aantal leden	Aantal organisaties	Percentage
Kleine organisatie	129	60,8%
1 t/m 9	20	9,4
10 t/m 24	54	25,5
25 t/m 49	55	25,9
Middelgrote organisatie	50	23,6%
50 t/m 74	22	10,4
75 t/m 99	9	4,2
100 t/m 199	19	9,0
Grote organisatie	33	15,5%
200 t/m 299	9	4,2
300 t/m 499	8	3,8
500 t/m 999	10	4,7
1000 of meer	6	2,8
Totaal	212	100%

Uit tabel 8 blijkt dat de meeste organisaties in Nickerie vrij klein zijn (61% telde minder dan 50 leden per organisatie). De kleinste organisaties zijn echter de stichtingen, omdat die per definitie geen leden hebben, maar slechts bestuursleden. De kleinschaligheid van vele organisaties betekent dat het organisatieleven in Nickerie enigszins beperkt is door de omvang van de organisaties. Men zal relatief minder inkomsten hebben, niet overal bij kunnen zijn, weinig vrijwilligers, etc. In de kleine organisaties is de druk op het bestuur vaak groter, omdat er meestal weinig anderen zijn waar men werk naar toe kan delegeren. Grotere organisaties -waaronder m.n. vele religieuze organisaties- hebben het wat dat betreft waarschijnlijk iets makkelijker.

9. Maatschappelijke situatie doelgroep

De organisaties moesten een inschatting geven van de situatie waarin de doelgroep zich bevond in vergelijking met vijf jaar geleden. De bedoeling was om een indicatie te krijgen of de organisatie er toe had bijgedragen om de positie van de leden te verbeteren. Vaak lette men bij het antwoord echter niet alleen op de directe context van de organisatie, maar ook op de bredere maatschappelijke en m.n. de economische context. Hierdoor werd meer een indicatie gegeven van de positie van de doelgroep binnen de Nickeriaanse sociaal-economische omgeving. Van de organisaties vond 42% dat het slechter ging met de doelgroep. Een kwart was van mening dat de situatie onveranderd was, terwijl 29% vond dat de situatie van de doelgroep beter was geworden. Hiernaast had 5% geen mening.

Gevraagd werd om aan te geven waar de verslechtering van de situatie aan zou liggen en wat er gedaan kon worden om die te veranderen. De verslechtering werd bijna altijd op de economische situatie betrokken, die volgens vele respondenten vooral te wijten is aan ‘de regering’. Van de organisaties die aangeven dat de situatie van de doelgroep was verslechterd, droeg 84% een oplossing aan om de situatie te verbeteren. Deze oplossing werd nagenoeg altijd gezocht buiten de organisatie zelf, en m.n. bij de regering die een beter beleid moest gaan voeren.

⁸ Van 23 organisaties was het aantal leden onbekend

10. Institutionele Capaciteiten

Het functioneren van een organisatie wordt mede bepaald door de faciliteiten waarover men kan beschikken. Om dit te meten werd aan de organisaties gevraagd in hoeverre men beschikte over: personeel (25% wel en 75% niet), een computer (9% wel), een typemachine (20% wel), een copieerapparaat (1% wel), een vervoermiddel (6% wel), een bode (minder dan 1%), grond (37% wel), of iets anders (gebouw 34% wel). Ook bleek dat 39% van de organisaties geen enkele van de genoemde faciliteiten ter beschikking had. Driekwart van de organisaties draait alleen op het werk van vrijwilligers.

Op basis van het aantal faciliteiten werden de organisaties ingedeeld naar degene die over:

- weinig of geen faciliteiten beschikten (44%)
- enige faciliteiten (7%)
- redelijke faciliteiten (33%), of
- voldoende faciliteiten (14%).

Gesteld kan worden dat de helft van de organisaties redelijke tot voldoende faciliteiten hadden, maar de andere helft duidelijk een gebrek aan faciliteiten. Uit tabel 9 blijkt dat de distributie per sector wel verschilt. De religieuze organisaties komen beter uit de bus dan de anderen, hetgeen vooral te verklaren is vanwege het feit dat men in veel gevallen over een gebouw (kerk, moskee, tempel) en/of grond beschikt. De sociaal-maatschappelijke organisaties zijn er het slechtst aan toe en proberen dus vaak een nood te lenigen, terwijl ze zelf weinig hebben.

Tabel 9: Beschikbaarheid van faciliteiten naar sector

Sector	Geen of slechts beperkte	Redelijk tot goed	Totaal
Sociaal-economisch	49%	51%	100% (N= 22)
Sociaal-maatschappelijk	74%	26%	100% (N= 35)
Educatief (sport, cultuur)	53%	47%	100% (N= 17)
Religieus	33%	67%	100% (N= 39)
Totaal	52%	48%	100% (N=113)

11. Samenwerkingsrelaties en netwerken

Samenwerking met andere organisaties is een verschijnsel dat bij 90% van de organisaties in een of andere vorm toch wel voorkomt. Het niveau van de samenwerking verschilt echter behoorlijk en kan variëren van informatie uitwisseling (56% van de organisaties deed dat), samen activiteiten organiseren (61% gaf aan dat wel eens te doen), tot verlenen of ontvangen van financiële steun (24% was hierbij betrokken). Van de organisaties die op geen enkele wijze met anderen samenwerkten gaf 41% aan dat men geen enkele organisatie kende die op hetzelfde gebied actief was, 35% omdat men er geen behoefte aan had, terwijl de rest een andere reden opgaf.

Op de vraag hoe men de samenwerking met de overheid wilde omschrijven, gaf 23% aan dat er geen contact was, 18% dat de samenwerking slecht was. Bij 26% was er wel enige samenwerking (gaat wel), terwijl nog eens 26% de samenwerking redelijk goed vond, en 7% zelfs zeer goed.

Tabel 10: Niveau van samenwerking

Netwerk	Percentage
Weinig of geen netwerk	13,0
Zwak netwerk	32,2
Redelijk netwerk	35,7
Goed netwerk	17,4
Onduidelijk	1,7
Totaal	100%

Op basis van de samenwerkingsrelatie met de overheid en met andere organisaties werd getracht te evalueren in welke mate er sprake was van een 'netwerk' van relaties (tabel 10). Hieruit blijkt dat 45% van de organisaties toch een vrij zwak samenwerkingsverband (netwerk) had, terwijl dit bij 53% redelijk tot goed was ontwikkeld.

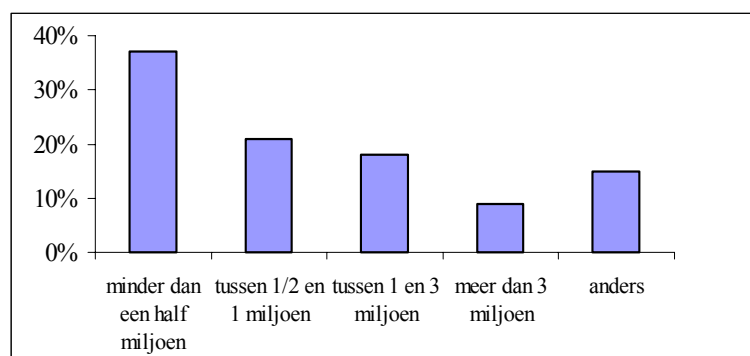
Een verdere analyse toont aan dat meer complexe organisaties –waar het bestuur door minstens 2 andere organen wordt ondersteund- vaak goede samenwerkingsverbanden hebben. Ook blijkt dat 90% van de organisaties die een goed netwerk bezit tot de actieve organisaties behoorde. Omgekeerd bezit slechts 24% van de actieve organisaties een goed netwerk, 39% over een redelijk netwerk en 37% over een zwak netwerk.

12. Financiële positie

Het ontplooiën van activiteiten kost altijd geld. Het is dan ook zaak voor organisaties over middelen te beschikken. Zoals uit figuur 2

blijkt, gaf slechts 11% van alle organisaties per jaar meer dan Sf 3 miljoen uit (toen ca. US\$ 7.500) en gaf 21% tussen de Sf 1 miljoen en Sf 3 miljoen uit. De meeste organisaties (68%) in Nickerie gaven echter minder dan Sf 1 miljoen uit (ca. US\$ 2.500). De kosten van eigen arbeid en giften in natura zijn hier niet in verdisconteerd.

Figuur 2: Omzet van organisaties in Sf.

Het overgrote deel van de activiteiten van organisaties wordt, zoals uit tabel 11 blijkt, gefinancierd door de lokale gemeenschap m.n. uit donaties van particulieren, contributie en opbrengsten uit fundraisingactiviteiten. Dit geldt vooral voor de organisaties die jaarlijks minder dan Sf 3 miljoen uitgeven. Zij worden voor 90% gefinancierd door de lokale gemeenschap. De organisaties konden aangeven wat hun belangrijkste inkomstenbron was (primaire bron), op een na belangrijkste bron en op twee na belangrijkste bron. Zoals blijkt hebben maar 26 organisaties een derde bron genoemd. Internationale donaties, project- middelen en andere bronnen maken ongeveer 20% van de primaire inkomsten uit. De overheid draagt nauwelijks direct bij aan het werk van de particuliere organisaties.

Bij de vraag naar de problemen van de organisatie werd een gebrek aan financiën vaak genoemd. De organisaties klagen hier veelvuldig over: ze zouden over meer geld willen beschikken om meer te kunnen doen voor de doelgroep. Hieruit kunnen we afleiden dat organisaties naar andere inkomstenbronnen moeten zoeken, willen zij hun doelstellingen beter realiseren. Zij geven verder aan dat men bereid is trainingen hierin te volgen zoals ‘financiën en beheer’ en ‘fondswerving’.

Tabel 11: Belangrijkste inkomstenbronnen

Inkomstenbron	Primair (N =113)	Secundair (N = 76)	Tertiair (N = 26)
Donaties van particulieren	30,1%	21,1%	23,1%
Contributie van leden	33,6%	25,0%	7,7%
Fundraisingactiviteiten	15,0%	21,1%	38,5%
Steun van de overheid	0,9%	10,5%	7,7%
Internationale donaties	3,5%	2,6%	11,5%
Projectmiddelen	1,8%	1,3%	3,8%
Andere	15,0%	18,4%	7,7%
Totaal	100%	100%	100%

Overigens bleek dat van 13% van de organisaties ooit eens een projectdossier was goedgekeurd, terwijl 19% wel eens een project ergens had ingediend maar nooit meer een reactie had ontvangen. Daarnaast was 9% bezig met een project, terwijl 59% van de organisaties nog nooit een project had geschreven.

Het bijhouden van de administratie van een organisatie is, zeker indien er behoorlijk wat geld en goederen in omgaan een belangrijke taak. Voorraden, kas uitgaven, contributies, schenkingen van goederen of geld en inkopen zijn de aspecten waarop gelet moet worden. De organisaties houden van deze zaken in hun administratie het volgende bij:

- 10,7% niets
- 9,8% minder dan de helft
- 16,1% de helft
- 35,7% meer dan de helft
- 27,7% alles bij

Het lijkt er dus op dat het met de meeste administraties op het eerste gezicht niet echt slecht gesteld is. Wat wel opvalt is dat slechts 60,6% van de organisatie bij het plannen van activiteiten een begroting opstelt.

Financiële verslaggeving vindt als volgt plaats:

- 18,4% niet
- 59,6% middels jaarverslagen
- 14,0% per activiteit
- 7,9% op een andere manier

Wordt op basis van het voorgaande de administratieve organisatie globaal geëvalueerd, dan blijkt dat bijna de helft van de organisaties een sterke administratie heeft en 31% een redelijke organisatie. 7% is zwak en 13% zeer zwak.

13. Trainingen

In de enquête waren met het oog op een mogelijke versterking van organisaties in Nickerie een aantal vragen opgenomen om de trainingsbehoefte van de organisatie zelf en de doelgroep te peilen. Hieruit blijkt dat 54% van de organisaties zelf ooit trainingen heeft verzorgd aan de leden of doelgroep, terwijl 40% van de bestuursleden zelf ooit aan een training heeft deelgenomen. Op de vraag aan welke van de volgende trainingen binnen de organisatie behoefte bestaat, werd als volgt geantwoord:

- 58% organisatie en management
- 56,3% ontwikkelingsvraagstukken, gemeenschap- en of buurtontwikkeling
- 54,5% fondswerving
- 47,3% financiën en beheer
- 43,8% het schrijven van projecten
- 31,3% gender vraagstukken

Uit bovenstaande kan worden afgeleid dat de behoefte aan trainingen bij organisaties in Nickerie vrij groot is. Wanneer de behoefte aan trainingen per organisatie beoordeeld wordt naar aantal trainingen blijkt dat 35% een zeer grote behoefte heeft (5 of meer trainingen). Bijna een kwart (24%) heeft een behoefte van 3 of 4 trainingen. Slechts 21% van de organisaties heeft een kleine behoefte (1 of 2 trainingen) en 16% heeft helemaal geen behoefte aan trainingen. Het zijn vooral de afdelingen van moederorganisaties die een zeer grote trainingsbehoefte schijnen te hebben. Ongeveer 46% van deze organisaties heeft een zeer grote trainingsbehoefte, 29% een redelijke, 26% een kleine en slechts 4% geen.

De behoefte aan trainingen moet echter niet enkel geëvalueerd worden aan de hand van de kwantiteit van de behoefte, maar ook aan de hand van de kwaliteit van de behoefte. Heeft de organisatie een visie over de te volgen trainingen? Zijn ze zelf al bezig met trainingen? Is men al bezig haar doelstellingen te bereiken? Wordt naar een combinatie van deze factoren gekeken, dan kan gesteld worden dat bij:

- 18,4% een sterke behoefte is d.w.z. er is een duidelijke visie en er zijn gerichte activiteiten om doelstelling te bereiken
- 42,1% de behoefte redelijk is (enige visie en aantal activiteiten om dit te realiseren)
- 21,1% de behoefte als zwak geclassificeerd kan worden (weinig activiteiten en geen visie)
- 16,7% er weinig of geen behoefte bestaat (nauwelijks activiteiten en geen visie)

- 1,8% de behoefte onduidelijk of onbekend is

Bij de begeleiding van organisaties en het verzorgen van trainingen dient rekening met het bovenstaande gehouden te worden.

M. Schalkwijk, R. Mohan & I. Pieper
NIKOS, November 1999